

ผลการดำเนินโครงการเตรียมความพร้อมทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาจิตวิทยาคลินิก:

การศึกษาย้อนหลัง 4 ปี

The Results of the Professional Preparation Project for Clinical Psychology Students: 4 Years Retrospective Study

ส่องโสม พึ่งพงศ์, วทม., Songsom Phungpong, MS.¹

สุนิสา คินทรักษ์, วทม., Sunisa Kintarak, MS.²

¹อาจารย์, ฝ่ายวิชาการ แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เขตสาทร กรุงเทพฯ

¹Faculty, Division of Clinical Psychology, Saint Louis College, Sathorn, Bangkok

²นักจิตวิทยาคลินิกอิสระ เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ

²Private Clinical Psychologist, Ladprow, Bangkok

*Corresponding Author Email: songsom@slc.ac.th

Received: October 13, 2020 Revised: November 26, 2020 Accepted: December 18, 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยแบบย้อนหลัง โดยนำข้อมูลของแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มาวิเคราะห์ ประมวลผล มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์โครงการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก ข้อมูลที่นำมาใช้คือข้อมูลสถิติของแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิกในการ ดำเนินโครงการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาจิตวิทยาคลินิก ปีการศึกษา 2558-2561 รวม 4 รุ่น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาเตรียมความพร้อม โดยตระหนักถึงการเตรียมตัว ด้านความรู้และทักษะ ก่อนการฝึกปฏิบัติงานจริง ณ แหล่งฝึก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษาทุกรุ่นที่ เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับสูง ระบุว่าตนได้รับความรู้ ประโยชน์ และประสบการณ์ทางวิชาชีพ ในระดับดีมาก นอกจากนี้ นักจิตวิทยาคลินิก ณ แหล่งฝึก เห็นความพร้อมและความเหมาะสมของนักศึกษาโดยรวม เทียบกับนักศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิกของสถาบันอื่น และมีความพร้อมในหลายด้านชัดเจน/โดดเด่น กว่านักศึกษาของสถาบันอื่น นักศึกษาร้อยละ 71.4 มีความเหมาะสม ความพร้อมและคุณสมบัติเบื้องต้น สำหรับการเป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดีในอนาคต มีเพียงร้อยละ 28.6 ที่มีคุณสมบัติและความเหมาะสมปานกลาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าโครงการเตรียมความพร้อมสามารถสร้างทัศนคติทางวิชาชีพและส่งผลให้นักศึกษามุ่งมั่น ที่จะทำงานตามสายงาน จึงควรจัดโครงการฯ อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการสอนภายใต้แนวคิดเชิงพัฒนาวิชาชีพ เพื่อการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับต่อไป

คำสำคัญ: การเตรียมความพร้อม การพัฒนาวิชาชีพ นักศึกษาจิตวิทยาคลินิก

Abstract

The Retrospective Study brought the data of clinical psychology program at Saint Louis College into statistical analysis. The study aimed to evaluate the results of a professional preparation project for clinical psychology students. The information was gathered from the extra-curricular program of 4 academic years, 2015-2018. The program prepared the students in terms of professional recognition, knowledge, and skills before participating their practicum or on-the-job-training. The results indicated that the preference of all 4 academic years students were in the very high level. The students highly obtained useful knowledge and professional experiences. In addition, the clinical supervisors at the training sites evaluated the students' preparation and readiness and compared to clinical psychology students from other academic settings. Some domains of readiness and preparation were considered higher or better than the others. The supervisors pointed that 71.4 % of the students were qualified to become clinical psychologists in the future, while 28.6 % of the students were fairly accepted. In conclusion, the professional preparation project for clinical psychology students contributed positive and professional attitudes, which resulted commitment into the professional career path. Therefore, the program should be organized continuously along with the progressive concepts of coursework in order to produce competent and trustworthy graduates in clinical psychology.

Keyword: professional preparation, professional development, clinical psychology student

บทนำ

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์มีปณิธานในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยจิตวิทยาคลินิกเป็นวิชาชีพด้านสุขภาพที่มีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของหน่วยงานบริการสาธารณสุขในปัจจุบัน ดังนั้นการผลิตบัณฑิตสาขาจิตวิทยาคลินิกจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในบริบทของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ (สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และกรมการวิชาชีพจิตวิทยาคลินิกไทย, 2556) ได้แก่ 1. งานด้านการตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก 2. การบำบัดทางจิตวิทยาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิต 3. การประยุกต์จิตวิทยาคลินิกเข้าสู่งานด้านสุขภาพจิต

ชุมชนและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 4. การสอนฝึกอบรมและเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการจิตวิทยาคลินิกและจิตวิทยาสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 5. การพัฒนาด้านต่างๆ และการวิจัยทางจิตวิทยาคลินิก

ทั้งนี้ การที่นักจิตวิทยาคลินิกจะสามารถปฏิบัติงานทั้ง 5 ด้านดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์จากงานด้านจิตวิทยาคลินิกเป็นอย่างดีมาก่อน ดังนั้นการผลิตบัณฑิตสาขาจิตวิทยาคลินิกซึ่งต้องมีกระบวนการบ่มเพาะเพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความแม่นยำ ความสามารถในการลงมือปฏิบัติได้จริง และมีความพร้อมในการปฏิบัติงานภายหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์พิจารณา

มาตรฐานความสามารถทางวิชาชีพจิตวิทยาของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (APA's Competency Benchmarks for Professional Psychology) ดังระบุว่านักศึกษาในสาขาวิชาชีพจิตวิทยาควรมีความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติงานและปฏิบัติงานจริง ทั้งในด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ ความเข้าใจบทบาทของวิชาชีพ ตลอดจนความพร้อมในความรู้ด้านต่างๆ (American Psychological Association, 2011) ดังนั้น นอกจากการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานแล้ว แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ยังได้จัดโครงการศึกษาดูงานในหน่วยงานและสถาบันทางจิตเวชต่างๆ รวมถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเบื้องต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะวิชาชีพ ทัศนคติที่ดีต่อบทบาทและคุณค่าของวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก ตลอดจนอัตลักษณ์ของนักศึกษา ในความมีจรรยาบรรณและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างแหล่งฝึกกับวิทยาลัยฯ ให้พร้อมสู่การเป็นบัณฑิตสาขาจิตวิทยาคลินิกที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาชีพ

โครงการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก ได้เริ่มดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 โดยมีลักษณะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรซึ่งในปี พ.ศ.2558 คณะอาจารย์แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิกอยู่ระหว่างการวางแผนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิกสำหรับหลักสูตรใหม่ หรือหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยาหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 (คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์, 2560) คณะผู้วิจัยผู้ซึ่งเป็นผู้ออกแบบและดำเนินโครงการฯ มีความมุ่งหมายให้นักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิกในหลักสูตรเดิม หรือหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาจิตวิทยา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 (คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์, 2555)

มีองค์ความรู้และเข้าใจบทบาทของนักจิตวิทยาคลินิกได้อย่างชัดเจน ทัดเทียมหรือใกล้เคียงกับหลักสูตรใหม่ (พ.ศ. 2560) อันจะส่งผลเกิดเป็นความมุ่งมั่นที่จะศึกษาเรียนรู้ในรายวิชาแกนของแขนงวิชา และฝึกฝนทักษะเพื่อเตรียมตัวสำหรับการปฏิบัติงานจริงในภาคการศึกษาสุดท้าย (ภาคปลาย ชั้นปีที่ 4) ตลอดจนเกิดเป็นความตั้งใจในการทำงานตามสายงานจิตวิทยาคลินิก

นอกเหนือไปจากการพัฒนาศักยภาพ ทักษะ และองค์ความรู้ คณะผู้วิจัยผู้ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการยังตระหนักถึงความจำเป็นในการทำความเข้าใจบทบาทของวิชาชีพตลอดจนทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพซึ่งทักษะ ทัศนคติ การเห็นคุณค่าวิชาชีพ และสัมพันธภาพเป็นเกณฑ์คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จทางวิชาชีพทางจิตวิทยา (Gonzalez & Crowe, 2014) โดยเฉพาะคุณสมบัติด้านทัศนคติและการให้คุณค่า ซึ่งมีอิทธิพลสูงต่อความตั้งใจในการทำงานตามสายงานวิชาชีพด้านจิตวิทยา (Hatcher, 2014)

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาผลการดำเนินโครงการเตรียมความพร้อมในครั้งนี้เพื่อสรุปผลการดำเนินโครงการดังกล่าว โดยมีเป้าหมายในการนำข้อมูลที่ศึกษามาใช้ในการพัฒนาโครงการ วางแผนการเรียนการสอน การฝึกอบรมเพิ่มเติมแก่นักศึกษา เพื่อให้เป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่มีประสิทธิภาพสูง อันจะส่งผลเป็นความภาคภูมิใจและชื่อเสียงให้แก่วิทยาลัยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย :

เพื่อประเมินผลลัพธ์โครงการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบย้อนหลัง (Retrospective study) ผู้วิจัยศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร คือเอกสารและข้อมูลที่มีอยู่แล้วของแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ แบ่งเป็น 1) ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิกที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพอิตวิทยาคลินิก ช่วงภาคเรียนฤดูร้อน ของชั้นปีที่ 3 ทั้งหมด 4 รุ่นการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2558-2561 มีนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละปีการศึกษา รวมทั้งสิ้น 21 ราย และ 2) ข้อมูลจากแบบประเมินคุณสมบัติและความพร้อมของนักศึกษา โดยนักจิตวิทยาคลินิกผู้เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาทั้ง 21 ราย ณ แหล่งฝึกภาคปฏิบัติตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย ช่วงภาคการศึกษาปลายของการศึกษาชั้นปีที่ 4 อันได้แก่ โรงพยาบาลจิตเวช สังกัดกรมสุขภาพจิต 4 แห่ง จิตเวชเด็กและวัยรุ่นและ พัฒนาการเด็ก 2 แห่ง แผนกจิตเวชของโรงพยาบาล ฝายกาย 3 แห่ง และภาควิชาจิตเวชศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัย 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 10 แหล่งฝึก

2. การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ตามเอกสารเลขที่ E.023/2563 ลงวันที่ 25 กันยายน 2563 โดยผู้วิจัยจัดทำเอกสารการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างชี้แจงนักศึกษาและนักจิตวิทยาคลินิกที่ปรึกษา ณ แหล่งฝึกได้รับแจ้งก่อนการตอบแบบสอบถามโดยวาจาและระบุในเอกสารแบบประเมิน ทั้งในส่วนของเอกสารกระดาษและเอกสารในระบบ Google Form โดยมีการระบุว่าผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ประมวลผลและนำเสนอในภาพรวมเท่านั้นจะไม่มีภาระระบุตัวตนของนักศึกษา นักจิตวิทยาคลินิก หรือชื่อหน่วยงานของแหล่งฝึกปฏิบัติ โดยผลที่ได้จะไม่สามารถสืบย้อนไปยังตัวตนของนักศึกษา นักจิตวิทยาคลินิก หรือหน่วยงานแหล่งฝึกปฏิบัติได้

3. เครื่องมือวิจัย งานวิจัยนี้ใช้แบบประเมินทั้งสิ้น 2 แบบประเมิน ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณสมบัติและความพร้อมของนักศึกษา โดยนักจิตวิทยาคลินิกที่ปรึกษา ณ แหล่งฝึก และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจโครงการฯ สำหรับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ

1. แบบประเมินคุณสมบัติและความพร้อมของนักศึกษา โดยนักจิตวิทยาคลินิกที่ปรึกษา ณ แหล่งฝึก ข้อมูลจากแบบประเมินคุณสมบัติและความพร้อมของนักศึกษา โดยนักจิตวิทยาคลินิกผู้เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษา ณ แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ช่วงภาคการศึกษาปลายของชั้นปีที่ 4 รวมทั้งสิ้น 10 แหล่งฝึก ทำการประเมินนักศึกษาเป็นรายบุคคล หลังจากการฝึกปฏิบัติเสร็จสิ้นในแต่ละปีการศึกษา ประเด็นในแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา จำนวน 4 ข้อ เป็นการให้ตอบแบบเลือกตอบ 5 ระดับ หรือ 1 ถึง 5 โดยเปรียบเทียบกับนักศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิก ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จากสถาบันการศึกษาอื่นที่มาฝึกปฏิบัติงาน ณ แหล่งฝึกเดียวกัน การแปลผล คะแนน 1 หมายถึง ด้อยกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นอย่างมาก คะแนน 2 หมายถึง ด้อยกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น คะแนน 3 หมายถึง เท่าเทียม/ใกล้เคียงกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น คะแนน 4 หมายถึง ชัดเจน/โดดเด่นกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น และ คะแนน 5 หมายถึง ชัดเจน/โดดเด่นกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นอย่างมาก

คำถามในประเด็นคุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ 1) ทักษะคิดเชิงบวกต่อวิชาชีพ 2) ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ 3) ความรับผิดชอบ และ 4) ความมุ่งมั่นหรือความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในสาขาวิชาจิตวิทยาคลินิก

ส่วนที่ 2 ความพร้อมของนักศึกษาในด้านต่างๆ สำหรับการปฏิบัติงาน (ตามบทบาทวิชาชีพ) จำนวน 7 ข้อ

แบบเลือกตอบ 5 ระดับ หรือ 1 ถึง 5 โดยเปรียบเทียบกับ นักศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิก ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 จากสถาบันการศึกษาอื่นที่มาฝึกปฏิบัติงาน ณ แหล่งฝึกเดียวกัน ระดับมีคำอธิบายเช่นเดียวกับ ส่วนคุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา (ส่วนที่ 1)

คำถามในประเด็นความพร้อมของนักศึกษาในด้านต่างๆ (ตามบทบาทวิชาชีพ) ได้แก่

- 1 องค์ความรู้ด้านพยาธิสภาพ
- 2 องค์ความรู้ด้านเครื่องมือการตรวจวินิจฉัย
- 3 องค์ความรู้ด้านการบำบัดและการให้การปรึกษา
- 4 ทักษะและความพร้อมในการตรวจวินิจฉัย (ตามมาตรฐานของเครื่องมือ)
- 5 ทักษะและความพร้อมในการให้การปรึกษา หรือการสัมภาษณ์ผู้รับบริการ
- 6 ความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่จากแหล่งฝึก
- 7 ความพร้อมในการฝึกปฏิบัติงานในภาพรวม

ส่วนที่ 3 ส่วนการประเมินนักศึกษาในภาพรวม โดยให้นักจิตวิทยาคลินิกที่ปรึกษา ณ แหล่งฝึกปฏิบัติงาน ประเมินนักศึกษาเป็นรายบุคคล ว่า “มีความเหมาะสม ความพร้อม และคุณสมบัติเบื้องต้น สำหรับการเป็น นักจิตวิทยาคลินิกที่ดีในอนาคต” มากน้อยเพียงใด เป็นการให้ตอบแบบเลือกตอบ 5 ระดับ หรือ 1 ถึง 5 โดย คะแนน 1 หมายถึง ขาดความเหมาะสมอย่างมาก และ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอย่างมาก

2. แบบประเมินความพึงพอใจโครงการฯ เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยอยู่บนพื้นฐาน แนวทางการประเมินของแบบประเมินความพึงพอใจการ เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ และแบบประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมกิจกรรม ทางวิชาการขององค์กรวิชาชีพด้านจิตวิทยาคลินิกไทย โดยมีการพิจารณาความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ได้แก่ 1) นักจิตวิทยาคลินิกมีใบประกอบโรคศิลปะ

สาขาจิตวิทยาคลินิก ผู้มีประสบการณ์การทำงาน ทางคลินิก การจัดการเรียนการสอนในสาขาจิตวิทยา คลินิก และเป็นกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก และ 2) นักจิตวิทยาคลินิกมีใบประกอบโรคศิลปะสาขา จิตวิทยาคลินิก ผู้มีประสบการณ์ทำงานทางคลินิก การฝึกอบรมในสาขาจิตวิทยาคลินิก และเป็นกรรมการ สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย

แบบประเมินความพึงพอใจนี้ถูกนำมาใช้ ครั้งแรกในปีการศึกษา 2558 และมีการปรับปรุงเพื่อให้ สอดคล้องกับบริบทของกิจกรรมโครงการอีกครั้ง ในปีการศึกษา 2560 และ 2561 แบบประเมิน ความพึงพอใจนี้เป็นแบบเลือกตอบ 5 ระดับ หรือ 1 ถึง 5 โดย 1 หมายถึงไม่พึงพอใจอย่างมาก ต้องปรับปรุง 2 หมายถึงไม่พึงพอใจ 3 หมายถึงเฉยๆ 4 หมายถึง พึงพอใจ และ 5 หมายถึงพึงพอใจอย่างมาก ประเด็น ความพึงพอใจ หมายถึงประเด็นความพึงพอใจโดยรวม ต่อโครงการเตรียมความพร้อม และการประเมินใน ประเด็นย่อยอีก 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ ได้แก่

- 1) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในภาพรวม ของการจัดโครงการ
- 2) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจด้านรูปแบบ กระบวนการจัดโครงการ
- 3) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจ ด้านความเชี่ยวชาญและความพร้อมของวิทยากร
- 4) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจ ด้านความเหมาะสมของสถานที่/คูงาน/ฝึกปฏิบัติ
- 5) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจ ด้านความเหมาะสมด้านระยะเวลาการจัดโครงการ
- 6) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ความเข้าใจ ภายหลัง การเข้าร่วมโครงการมากขึ้น
- 7) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มองว่าโครงการนี้เอื้อต่อ การเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนเอง
- 8) ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มองว่าสิ่งที่ได้รับจาก โครงการนี้ตรงตามความคาดหวังของตน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ทำหนังสือขออนุญาตอธิการบดีวิทยาลัย เซนต์หลุยส์ และคณบดีคณะจิตวิทยา เพื่อขอนำข้อมูล โครงการฯ ในอดีตของแขนงวิชา ระหว่างปีการศึกษา 2558-2561 มาใช้ในงานวิจัย และส่งเอกสารแสดงความยินยอม (consent form) ให้แก่นักจิตวิทยาคลินิก ที่ปรึกษาผู้เคยทำการประเมินและนักศึกษาที่เคยเข้าร่วม โครงการฯ สำหรับการนำข้อมูลในภาพรวมมาใช้ ในงานวิจัยและเผยแพร่ หลังจากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และพิจารณาแบบตัดขวาง ประมวลผลโดยใช้หลักเกณฑ์ ทางสถิติ ได้แก่สถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ย และร้อยละ) และการพรรณนาเปรียบเทียบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลผลข้อมูลทั้งหมด ในแต่ละปีการศึกษา อาทิ คะแนนความพึงพอใจในแต่ละข้อและแต่ละหมวด รวมทั้งคะแนนการประเมินนักศึกษาโดยแหล่งฝึกในแต่ละข้อ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ย และร้อยละ) และนำมาเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษาและภาพรวมของโครงการฯ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปข้อมูลเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลประชากร

รุ่นที่ 1 มีนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 7 ราย รุ่นที่ 2 จำนวน 9 ราย รุ่นที่ 3 จำนวน 2 ราย และ รุ่นที่ 4 จำนวน 3 ราย รวมทั้งสิ้น 21 ราย

2. รูปแบบกิจกรรมโครงการเตรียมความพร้อม

โครงการเตรียมความพร้อมในรุ่นที่ 1 ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การศึกษาดูงาน หน่วยงานที่มีความเฉพาะทางของงานแต่ละด้าน โดยมีความละเอียด ลึกซึ้งในแง่ของการตรวจวินิจฉัย และการบำบัดรักษา ฟันฟู ในบริบทของบทบาทงานนักจิตวิทยาคลินิกที่มีความแตกต่างกัน 3 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานจิตเวช

ผู้ใหญ่ หน่วยงานพัฒนาการเด็กและจิตเวชเด็กและวัยรุ่น และหน่วยงานฟื้นฟูผู้ป่วยด้วยสารเสพติด โดยเป็นการศึกษาดูงานหน่วยงานละ 1 วัน และ 2) การศึกษาดูงาน กลุ่มงานจิตเวช ในโรงพยาบาลฝ่ายกาย 2 สัปดาห์ ซึ่งเป็นการดูแลผู้ป่วยหลากหลาย ทั้งจิตเวชผู้ใหญ่ พัฒนาการและจิตเวชเด็กและวัยรุ่น และงานยาเสพติด โดยบทบาทของนักจิตวิทยาคลินิก ทั้ง 4 หน่วยงานก็จะมี ความแตกต่างกันไปในรายละเอียด

โครงการเตรียมความพร้อมในรุ่นที่ 2 มีการจัดโครงการ ในรูปแบบเดิม อันประกอบไปด้วย 2 กิจกรรม แต่ เนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่มากขึ้น ผู้จัดโครงการ จึงกระจายการฝึกประสบการณ์ ณ โรงพยาบาลฝ่ายกาย 2 แห่ง และสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด 1 แห่ง

โครงการเตรียมความพร้อมในรุ่นที่ 3 เนื่องจาก จำนวนนักศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิกในการศึกษานี้ ลดลง ผู้จัดโครงการจึงต้องปรับรูปแบบกิจกรรมเหลือ เพียง 1 กิจกรรม ได้แก่ การศึกษาดูงาน หน่วยงาน เฉพาะทางด้านต่างๆ หน่วยงานละ 1 สัปดาห์ ได้แก่ หน่วยงานจิตเวชผู้ใหญ่ หน่วยงานพัฒนาการเด็กและ จิตเวชเด็กและวัยรุ่น และหน่วยงานฟื้นฟูผู้ป่วย สารเสพติด และให้นักศึกษากลุ่มนี้เข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 ร่วมกับนักศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

โครงการเตรียมความพร้อมในรุ่นที่ 4 มีการจัด กิจกรรมในรูปแบบ 2 กิจกรรมเช่นเดียวกับรุ่นที่ 1 และ 2 โดยได้นำนักศึกษาในรุ่นที่ 3 เข้าร่วมด้วยในกิจกรรม ที่ 1 สำหรับกิจกรรมที่ 2 เป็นการฝึกประสบการณ์กลุ่ม งานจิตเวช ในโรงพยาบาลฝ่ายกาย ซึ่งผู้เข้าโครงการ รุ่นที่ 1-3 แสดงความคิดเห็นตรงกันว่าควรมีระยะเวลา มากขึ้น ดังนั้นจึงเพิ่มระยะเวลาเป็น 3 สัปดาห์ ในรุ่นที่ 4

3. ระดับคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาต่อ กิจกรรมโครงการฯ

แม้ว่าการจัดโครงการในแต่ละปีจะมีรูปแบบและ กิจกรรมคล้ายคลึงกัน แต่เนื่องจากข้อจำกัดบางประการ

จึงทำให้มีการปรับรูปแบบของกิจกรรมเพื่อให้
ความเหมาะสมตามสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาของ
นักศึกษาแต่ละรุ่น ตามรายละเอียดในข้อ 2 ข้างต้น
ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักศึกษาต่อ

โครงการเตรียมความพร้อมที่จะนำมาเปรียบเทียบกับใน
ครั้งนี้ จะเป็นการเฉลี่ยจากทุกกิจกรรมในโครงการของ
แต่ละรุ่น โดยมีรายละเอียดแยกตามรุ่น (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของโครงการฯ ในประเด็นต่างๆ แยกรุ่นปีการศึกษา

ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในประเด็นต่างๆ	คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในแต่ละรุ่น (5)				
	1	2	3	4	รวม
ความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดโครงการ	4.71	4.61	5.00	5.00	4.83
ความพึงพอใจด้านรูปแบบกระบวนการจัดโครงการ	4.57	4.45	3.87	4.44	4.33
ความพึงพอใจด้านความเชี่ยวชาญและความพร้อมของวิทยากร	4.64	4.76	4.67	4.84	4.73
ความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของสถานที่ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ	4.36	4.17	4.80	4.90	4.56
ความพึงพอใจด้านความเหมาะสมด้านระยะเวลาการจัดโครงการ	3.57	3.56	4.20	4.44	3.94
ผู้เข้าร่วมฯ มีความรู้ความเข้าใจ ภายหลัง การเข้าร่วมโครงการมากขึ้น	4.14	4.22	4.67	4.64	4.42
โครงการนี้เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของผู้เข้าร่วมฯ	4.93	4.39	5.00	4.70	4.76
สิ่งที่ได้รับจากโครงการนี้ตรงตามความคาดหวัง	4.57	4.49	3.87	4.70	4.41

ข้อมูลจากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษา
ทุกรุ่นมีความพึงพอใจโดยรวมและด้านต่างๆ ส่วนใหญ่
ในระดับมากที่สุด ขณะที่มีความพึงพอใจด้านเวลาน้อย
ที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น โดยนักศึกษา 3 ใน 4 รุ่นแสดง
ความคิดเห็นว่า ต้องการเวลาในการศึกษาดูงานและ
ฝึกประสบการณ์มากกว่าที่ได้รับ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ 2
นอกจากนี้นักศึกษารุ่นที่ 3 มีความพึงพอใจน้อยที่สุดต่อ
รูปแบบกระบวนการฯ และพึงพอใจน้อยที่สุดต่อสิ่งที่ได้
รับจากโครงการตามความคาดหวัง

4. ผลการประเมินคุณสมบัติและความพร้อม ของนักศึกษา

นักจิตวิทยาคลินิกที่ปรึกษา ณ แหล่งฝึกปฏิบัติ
10 แหล่งฝึก ประเมินนักศึกษาในการดูแล ผลสรุปที่ได้
แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 4.1) คุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา
4.2) ความพร้อมของนักศึกษาสำหรับการปฏิบัติงานตาม
บทบาทวิชาชีพ โดย 2 ส่วนแรกนี้ จะแสดงผลทั้งข้อมูลแยก
ตามรุ่นของนักศึกษา และแสดงผลข้อมูลรวมทั้ง 4 รุ่นซึ่งมี
การเปรียบเทียบกับนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่น
และ 4.3) การประเมินนักศึกษาในภาพรวม ในด้านความ
เหมาะสม ความพร้อม และคุณสมบัติเบื้องต้น สำหรับการ
เป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดีในอนาคต

4.1 คุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา

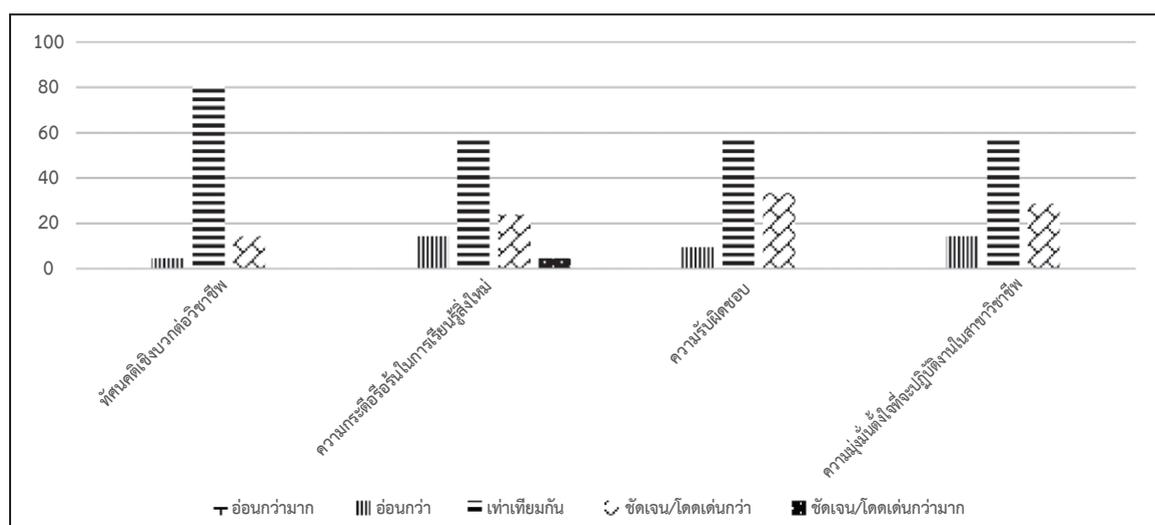
ผลการประเมินนักศึกษาในประเด็นต่างๆ แสดงรายละเอียดแยกตามรุ่นรายปี การศึกษา

แสดงในตารางที่ 2 และผลรวมของนักศึกษาทั้งหมด 21 ราย ซึ่งเปรียบเทียบ กับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นแสดงในภาพแผนภูมิที่ 1

ตารางที่ 2 คุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา ประเมินโดยนักจิตวิทยาคลินิก ณ แหล่งฝึก แยกแสดงตามรุ่นของนักศึกษา (N = 21)

ประเด็นคุณสมบัติทั่วไปของนักศึกษา	คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในแต่ละรุ่น				
	1	2	3	4	รวม
ทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ	3.00	3.11	3.50	3.00	3.10
ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่	3.29	3.11	3.50	3.00	3.19
ความรับผิดชอบ	3.43	3.00	3.50	3.33	3.24
ความมุ่งมั่นหรือความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพ จิตวิทยาคลินิก	3.14	3.22	3.00	3.00	3.14

หมายเหตุ คะแนน 1 หมายถึง ต่ำกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นอย่างมาก
คะแนน 2 หมายถึง ต่ำกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น
คะแนน 3 หมายถึง เท่าเทียม/ใกล้เคียงกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น
คะแนน 4 หมายถึง ชัดเจน/โดดเด่นกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น
คะแนน 5 หมายถึง ชัดเจน/โดดเด่นกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นอย่างมาก

ภาพที่ 1 คุณสมบัติด้านต่างๆ ของนักศึกษา เมื่อเทียบกับนักศึกษาจากสถาบันอื่น

4.2 ความพร้อมของนักศึกษาในด้านต่างๆ สำหรับการปฏิบัติงาน (ตามบทบาทวิชาชีพ)

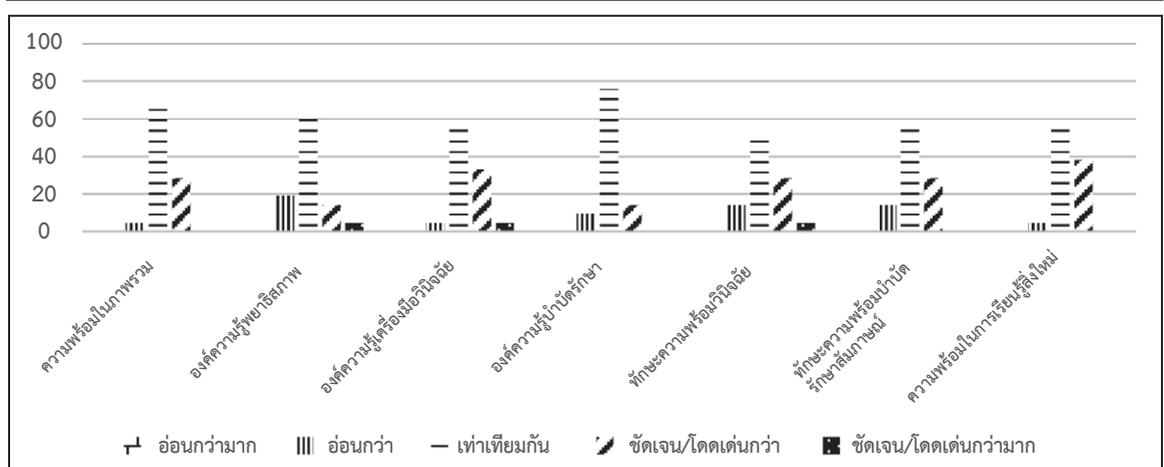
ผลการประเมินความพร้อมนักศึกษาในประเด็นต่างๆ แสดงรายละเอียดแยกตามรุ่นรายปีการศึกษา

แสดงในตารางที่ 3 และผลรวมของนักศึกษาทั้งหมด 21 ราย ซึ่งเปรียบเทียบกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นแสดงในภาพแผนภูมิที่ 2

ตารางที่ 3 ความพร้อมของนักศึกษา ประเมินโดยนักจิตวิทยาคลินิกที่ปรึกษา ณ แหล่งฝึก (N = 21)

ประเด็นความพร้อมของนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงาน (ตามบทบาทวิชาชีพ)	คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในแต่ละรุ่น				
	1	2	3	4	รวม
ความพร้อมในการฝึกปฏิบัติงานในภาพรวม	3.14	3.22	3.50	3.33	3.24
องค์ความรู้ด้านพยาธิสภาพ	2.71	3.22	3.50	3.00	3.05
องค์ความรู้ด้านเครื่องมือการตรวจวินิจฉัย	3.29	3.33	3.50	3.67	3.38
องค์ความรู้ด้านการบำบัดและการให้การปรึกษา	2.71	3.11	3.50	3.33	3.05
ทักษะและความพร้อมในการตรวจวินิจฉัย (ตามมาตรฐานของเครื่องมือ)	3.14	3.11	3.50	3.67	3.24
ทักษะและความพร้อมในการให้การปรึกษาหรือการสัมภาษณ์ ผู้รับบริการ	3.14	3.11	3.50	3.00	3.14
ความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่จากแหล่งฝึก	3.29	3.22	3.50	3.67	3.33

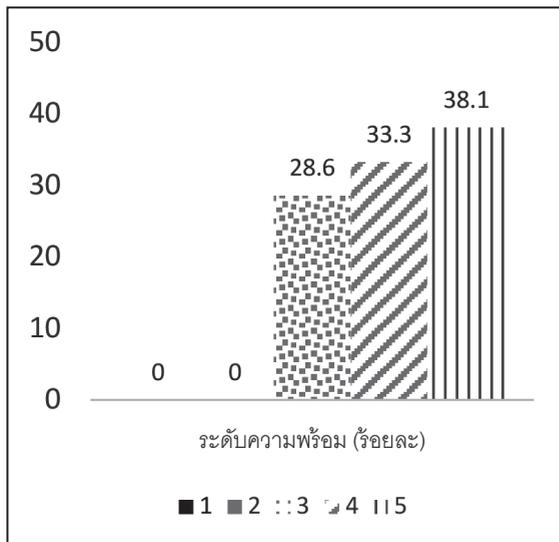
หมายเหตุ คะแนน 1 หมายถึง ต่ำกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นอย่างมาก
 คะแนน 2 หมายถึง ต่ำกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น
 คะแนน 3 หมายถึง เท่าเทียม/ใกล้เคียงกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น
 คะแนน 4 หมายถึง ชัดเจน/โดดเด่นกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น
 คะแนน 5 หมายถึง ชัดเจน/โดดเด่นกว่านักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นอย่างมาก

ภาพที่ 2 ความพร้อมด้านต่างๆ ของนักศึกษา เมื่อเทียบกับนักศึกษาจากสถาบันอื่น

4.3 การประเมินนักศึกษาในภาพรวม

นักจิตวิทยาคลินิกที่ปรึกษา ณ แหล่งฝึกปฏิบัติงาน ประเมินนักศึกษาเป็นรายบุคคล ว่า “มีความเหมาะสม ความพร้อม และคุณสมบัติเบื้องต้น สำหรับการเป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดีในอนาคต” ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาทั้ง 4 รุ่น มีคะแนนความเหมาะสมและความพร้อมในการเป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดีโดยรวมเฉลี่ยในระดับมีความเหมาะสมดี คือ 4.08 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละรุ่น (รุ่นที่ 1-4) ในระดับใกล้เคียงกัน ได้แก่ 4.11 4.11 4.00 และ 4.11 ตามลำดับ คือมีความเหมาะสมและความพร้อมในการเป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดี และเมื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ดังกล่าวมาประมวลเป็นภาพรวม ดังแสดงในภาพที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลการจัดโครงการเตรียมความพร้อม ในนักศึกษา 4 รุ่น โดยเป็นการศึกษาแบบตัดขวาง ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบด้านคุณสมบัติและความพร้อมของนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ตลอดจนข้อมูลของนักศึกษาในอดีต อย่างไรก็ตาม ในปีการศึกษา 2558 อาจารย์ถิรวิรินทร์ บุญญา พิพรรณ

จะเห็นได้ว่าแหล่งฝึกประเมินว่า นักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์มีความเหมาะสม ความพร้อม และคุณสมบัติเบื้องต้น สำหรับการเป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดีในอนาคต ร้อยละ 38.1 ของนักศึกษามีคุณสมบัติ ความพร้อม และความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 33.3 ของนักศึกษามีคุณสมบัติ ความพร้อม และความเหมาะสมอย่างมาก และร้อยละ 28.6 ของนักศึกษามีคุณสมบัติ ความพร้อม และความเหมาะสมปานกลาง โดยแยกเป็นระดับของความเหมาะสมและความพร้อม ด้วยระดับคะแนน 1 – 5 โดย คะแนน 1 หมายถึง ขาดความเหมาะสมอย่างมาก และคะแนน 5 หมายถึงมีความเหมาะสมอย่างมากที่สุด ตามลำดับ

ภาพแผนภูมิที่ 3

ร้อยละของนักศึกษาแบ่งตามระดับคะแนนต่างๆ ที่แหล่งฝึกประเมินว่ามีความเหมาะสม ความพร้อม และคุณสมบัติ สำหรับการเป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดีในอนาคต

- หมายถึง ขาดความเหมาะสมฯ อย่างมาก
- หมายถึง ขาดความเหมาะสมฯ
- ▨ หมายถึง มีความเหมาะสมฯ
- ▧ หมายถึง มีความเหมาะสมฯ อย่างมาก
- ▩ หมายถึง มีความเหมาะสมฯ อย่างมากที่สุด

ประธานคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา (ฉบับปรับปรุง 2560) และหัวหน้าแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก ได้สำรวจความคิดเห็นของนักจิตวิทยาคลินิกจากแหล่งฝึก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรใหม่ และพบว่า นักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิกในอดีตมีจุดเด่นด้านคุณธรรม จริยธรรม และ

มารยาท แต่มีข้อจำกัดทั้งในด้านองค์ความรู้ ความพร้อมต่อการฝึกปฏิบัติ การเข้าใจบทบาทวิชาชีพ และความมั่นใจในตนเอง (แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์, 2559) นอกจากนี้บัณฑิตสาขาจิตวิทยาคลินิก ดังกล่าวยังมีสถิติการสอบขึ้นทะเบียนใบประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิกที่ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ มีผู้สอบผ่านใบประกอบฯ เพียง 4 ราย ในช่วงเวลา 9 ปี ตั้งแต่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรจิตวิทยาคลินิกครั้งแรกในปี พ.ศ. 2549 จนถึง พ.ศ. 2560 และยังไม่เคยมีบัณฑิตจากวิทยาลัยเซนต์หลุยส์แม้แต่คนเดียวที่สามารถสอบผ่านใบประกอบวิชาชีพทันตกรรมหลังจากจบการศึกษา ข้อมูลดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของบัณฑิตสาขาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ในอดีต

จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักจิตวิทยาคลินิก ณ แหล่งฝึกปฏิบัติ เห็นความพร้อมและความเหมาะสมของนักศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มากขึ้น ข้อมูลจากแผนภูมิที่ 3 แสดงว่านักศึกษาร้อยละ 33.3 ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอย่างมาก และนักศึกษาร้อยละ 38.1 มีความเหมาะสมอย่างมากที่สุด คิดรวมเป็นจำนวนนักศึกษาร้อยละ 71.4 ที่ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม ความพร้อม และคุณสมบัติเบื้องต้น สำหรับการเป็นนักจิตวิทยาคลินิกที่ดีในอนาคต โดยมีเพียงร้อยละ 28.6 ของนักศึกษาที่มีคุณสมบัติความพร้อมและความเหมาะสมปานกลาง

เนื่องจากกิจกรรมของโครงการดำเนินการในช่วงการศึกษาภาคฤดูร้อนของชั้นปีที่ 3 ซึ่งช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทบาทของนักจิตวิทยาคลินิกได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาชีพ คณาจารย์แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิกที่รับผิดชอบรายวิชาในช่วงการศึกษาภาคต้นของ

ชั้นปีที่ 4 ให้ข้อมูลว่าหลังการเข้าร่วมโครงการนักศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาเรียนรู้ในรายวิชาทางจิตวิทยาคลินิกมากขึ้นอย่างชัดเจน มีความพยายามฝึกฝนทักษะเพื่อเตรียมตัวสำหรับการปฏิบัติงานจริงในภาคการศึกษาสุดท้าย (ภาคปลาย ชั้นปีที่ 4) ตลอดจนมีความตั้งใจในการทำงานตามสายงานจิตวิทยาคลินิก โดยข้อมูลจากกองประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2563) พบว่า ศิษย์เก่าทั้ง 4 รุ่น หรือ 21 รายที่เข้าร่วมโครงการ ได้เข้าสอบขึ้นทะเบียนการประกอบโรคศิลปะจำนวน 7 ราย และมีผู้สอบผ่านจำนวน 3 ราย (ร้อยละ 14.29) ซึ่งเป็นการสอบผ่านในครั้งแรกทั้งสิ้นหลังจากจบการศึกษา จากข้อมูลสถิติของแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ (2563) พบว่ามีศิษย์เก่าที่เข้าร่วมโครงการฯ อยู่ในกระบวนการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก (Internship) และรอสอบใบประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก จำนวน 10 ราย (ร้อยละ 47.62) นอกจากนี้ มีศิษย์เก่าที่เข้าร่วมโครงการแต่ยังไม่เข้ากระบวนการสอบใบประกอบฯ เนื่องจากมีงานทำในสาขาจิตวิทยาคลินิกหรือใกล้เคียงอีก 6 ราย (ร้อยละ 28.57) ทั้งนี้ มีศิษย์เก่า 1 รายทำงานนอกสายงาน และ 1 ราย อยู่ระหว่างการศึกษาคือ

จะเห็นได้ว่าโครงการเตรียมความพร้อมนี้สามารถสร้างทัศนคติทางวิชาชีพในแง่บวกอย่างมากและส่งผลให้บัณฑิตและศิษย์เก่ามีความมุ่งมั่นที่จะทำงานในสายวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก จึงควรมีการจัดโครงการฯ อย่างต่อเนื่องทุกปีควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ที่ได้พัฒนาแล้วมาเป็นอย่างดีภายใต้แนวคิดเชิงพัฒนาวิชาชีพของคณาจารย์ผู้สอนเพื่อการผลิตบัณฑิตแขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของวงการวิชาชีพต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่าภายหลังเตรียมความพร้อมที่เสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ นักศึกษามีคะแนนความรับผิดชอบในระดับที่ดี จึงควรมีโครงการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาต่อไปในรุ่นอื่นๆ โดยให้ความสำคัญกับ “ทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ” และ “ความรับผิดชอบ” ซึ่งคณะวิชาอื่นอาจมีการโครงการหรือกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หรือตั้งแต่แรกรับเข้ามาเป็นนักศึกษา เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความรับผิดชอบและมุ่งมั่นในการเรียนรู้อย่างยิ่ง

นอกจากนี้ หลังจากที่นักศึกษาผ่านการเข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมแล้วนั้น นักศึกษามีได้มีองค์ความรู้เพิ่มเติมอย่างชัดเจน แต่มีความมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียนมากขึ้นอย่างเด่นชัด ก่อนการฝึกปฏิบัติจริงในภาคการศึกษาสุดท้าย แสดงให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญอันได้แก่ทัศนคติทางวิชาชีพและการเห็นคุณค่าที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนานักศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิกในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ให้ความสำคัญต่อบัณฑิตด้านทัศนคติซึ่งเป็นเกณฑ์คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จทางวิชาชีพจิตวิทยา (Gonsalvez & Crowe, 2014; Thomas, & Hersen, 2010) ดังนั้นในการฝึกอบรมทางวิชาชีพต่างๆ ทั้งทางด้านจิตวิทยาหรือวิทยาศาสตร์สุขภาพ การให้ความสำคัญกับการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพตลอดจนการสร้างการยอมรับในคุณค่าของวิชาชีพจึงเป็นสิ่งที่น่าจะสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของนักศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยเชิงทดลองที่มุ่งเน้นการพัฒนาความตระหนักรู้ต่อบทบาทและด้านความรับผิดชอบของนักศึกษา โดยการสร้างหรือปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ

ทัศนคติเชิงบวกและการเห็นคุณค่าของวิชาชีพ ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมฯ อาจจะไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพและความพร้อมในการฝึกปฏิบัติ การเรียนการสอนที่ปรับปรุงใหม่ในรายวิชาการศึกษาด้านของชั้นปีที่ 4 ซึ่งอยู่หลังจากการเข้าร่วมโครงการฯ และอยู่ก่อนการฝึกปฏิบัติ ก็อาจมีอิทธิพลร่วมเช่นต้น ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการประเมินทัศนคติ และองค์ความรู้ในช่วงเวลาต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา และเห็นผลได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก เรื่องผลการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก ประจำปี พ.ศ.2563 และการอนุมัติขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก*. สืบค้น 26 กันยายน 2563 จาก https://mrd-hss.moph.go.th/mrd1_hss/?p=2572
- แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. (2563). *ข้อมูลศิษย์เก่า*. สืบค้น 26 กันยายน 2563 จาก <https://sites.google.com/a/slc.ac.th/clinical-psychology-saint-louis-college/statistic-data>
- แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. (2559). *รายงานการประชุมคณาจารย์แขนงวิชาจิตวิทยาคลินิก 28 เมษายน 2559*.
- คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. (2555). *หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาจิตวิทยา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

- คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. (2560). *หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาจิตวิทยา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, คณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก. (2556). *มาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก (Professional Standards for the Art of Healing in Clinical Psychology)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ตคอลลีเฟท์
- American Psychological Association. (2011). Revised competency benchmarks for professional psychology (June, 2011). Retrieved from www.apa.org/ed/graduate/revised-competency-benchmarks.doc
- Gonsalvez, C.J., & Crowe, T.P. (2014). Evaluation of psychology practitioner competence in clinical supervision. *American Journal of Psychotherapy, 68*(2), 177-93.
- Hatcher, R.L. (2014). The internship imbalance in professional psychology: Current status and future prospects. *Annual Review in Clinical Psychology, 10*, 53-83.
- Thomas, J.C., & Hersen, M. (Eds). (2010). *Handbook of clinical psychology competencies*. New York, NY: Springer.

